

tekstil

TEKSTİL İŞÇİLERİ SENDİKASI YAYIN ORGANIDIR. YIL: 4, Sayı: 57

**kendimiz
sececeğiz
kendi
yöneticilerimizi**

TÜSTAV

işçiler diyor ki...

SENDİKA SEÇME HAKKIMIZIN KISITLANMAMASINI, ÇEŞİTLİ BÜROKRASİ OYUNLARIYLA İSTEMEDİĞİMİZ, İŞÇİ DÜŞMANI OLDUĞU GÜN GİBİ AŞİKÂR OLMUŞ SENDİKALAR TARAFINDAN TEMSİL EDİLMEK İSTEMİYORUZ.

YETKİ İHTİLÂFLARININ, BÖLGE ÇALIŞMA MÜDÜRLÜKLERİNE VERİLEN, ÇOĞU DÜZMECE LİSTELERLE DEĞİL, İŞYERİNDE YAPILACAK REFERANDUMLARLA ÇÖZÜME BAĞLANMASINI İSTİYORUZ.

PARTİLERÜSTÜ SENDİKACILIK YUTTURMACASINI, HALÂ İNATLA SÜRDÜREN TÜRK-İŞ'İN TEK İŞÇİ TEMSİLCİSİ OLARAK KABUL EDİLMESİNE KARŞIYIZ. İŞÇİLERİN DEVLET KATINDA BAĞLI OLDUKLARI GÜÇLÜ SENDİKALAR KANALIYLA TEMSİL EDİLMESİNİ İSTİYORUZ.

ASGARİ ÜCRET SORUNUNUN BİR AN ÖNCE ÇÖZÜME BAĞLANMASINI VE FİYAT ARTIŞLARIYLA DEĞİŞEBİLECEK ESNEK BİR YAPIYA SAHİP OLMASINI İSTİYORUZ.

274 ve 275 SAYILI KANUNLARIN ANAYASA MAHKEMESİNDEN ÇIKMASINDAN SONRA SÜRATLE VE ESKİ SAKATLIKLARINDAN ARINMIŞ OLARAK DÜZENLENMESİNİ İSTİYORUZ.

İŞÇİLERİN SİYASAL ALANDA DA GÜÇLERİNİ, SESLERİNİ DUYURABİLMELERİ İÇİN EKONOMİK VE SİYASAL ÖRGÜTLENMELERİNE KISITLAMA KONMAMASINI İSTİYORUZ.

İŞKOLU SEVİYESİNDE TOPLU İŞ SÖZLEŞMESİ GİBİ ANLAMSIZ BİR YOLUN KISA ZAMANDA TERKEDİLİP, UYGULAMADA ORTAYA ÇIKAN SAKINCALARIN GİDERİLMESİNİ İSTİYORUZ.

Sahibi: RIZA GÜVEN - S.Müdür: ABDULLAH SERT -
Adres: Sıhhiye Apt. Kat/3 Cağaloğlu, İstanbul
Tel. 26 85 90 - Dizgi-Baskı: SEN DFSET 275138
Ayda Bir Çıkar

GENEL KURULUMUZ TOPLANIYOR

TEKSTİL İŞÇİLERİ SENDİKASI ÇALIŞMA RAPORU

Sendikamız Genel Kurulu 3. dönem olağan toplantısı 11.Aralık.1971 Cumartesi ve 12 Aralık 1971 Pazar günleri yapılacaktır. Bilindiği gibi genel kurulumuzun toplantısından önce yapılması gereken şube kongrelerimiz yapılmış ve şu be yöneticileri seçilerek görevlerine başlamışlardır.

Genel Kurul toplantısı biz tekstil işçileri için son derece önemli bir toplantıdır. Gerek delege olarak katılan görevli arkadaşlarımızın gerekse yönetim organlarında buldukları için tüzük gereği tabii delege durumundaki yönetici arkadaşlarımızın bu toplantılar süresince omuzlarına ağır görevler yüklemiştir.

Bir önceki dönemin tam ve doğru bir eleştirisinin yapılabilmesi delege arkadaşlarımızın bu toplantı boyunca titiz ve ciddi bir çalışma yapmalarına bağlıdır.

Sendikamızın, yöneticilerin bir önceki dönemdeki başarıları övülürken hataları ve eksikleri de mutlaka yırtıcı ve amansız bir eleştiri süzgecinden geçirilmelidir.

Bu sağlıklı ve işçiden yana bir sendikacılığın önşartıdır. Başarılarımızla övünmek yetmez Kesinlikle yetmez. Hatalarımızı bilmek, hatalarımızın nedenlerini araştırmak ve en doğruyu en güzeli bulmak zorundayız.

Karşı sendikaların patronlarla elele vererek Sendikamıza yönelttikleri saldırılara karşı geçen dönem boyunca ustaca savaşılmıştır. Eğitim ve örgütlenme çalışmaları titizlikle yürütülmüş tutarlı, işçiden yana sendikacılıktan örnekler verilmiştir. Şimdi de uzun bir dönem boyunca sürdürülen çalışmaların dökümü, delege arkadaşlara sunulacak, eleştirileri istenecektir. Kanımızca, bu konuda, üstüne düşeni yapmayan delege, görevini yerine getirmemiş demektir.

Sendikalarda iç demokrasinin iyi işlenmesi son derece önemli bir konudur. Mesele, beş kişiye yönetici diye seçmekle bitmez. Yönetici olarak seçilenlerin bütün bir çalışma dönemi boyunca dikkatle izlenmesi gerekir. Ve tabii dönem sonundaki genel kurulda da yapılanların yapıcı ve ciddi bir eleştiri süzgecinden geçirilmesi.

3. dönem Genel Kurulumuz, aynı zamanda ülkelerin sorunlarının konuşulduğu, bu yüzden de siyasal önem taşıyan bir toplantıdır. Gerek yönetici arkadaşlarımızın, gerek delegelerin ve gerek davetlilerin son derece önemli ve ilgi çekici konuşmalar yapmaları, ülke sorunlarına değinmeleri beklenmektedir.

Bülent Ecevit, Atilla Sav gibi konukların konuşmalarının siyasal hayatımız bakımından da önemli konuşmalar olacağı kanısındayız.

Gelecek sayımızda genel kurul toplantısının bütün ayrıntılarını toplantıyı izleyemeyen işçi kardeşlerimize uzun uzun aktaracağız.

Bu arada genel kurul toplantılarını onbeş ya yirmi kişilik delegelerle yapan bir sürü kâğıtçı sendikaların bulunduğu ülkemizde, 700'ü kın delege ile yapılacak olan TEKSTİL GENEL KURULU'nun sendikacılıkta içdemokrasinin nasıl lemesi gerektiği konusunda başka sendikalara zel bir örnek verdiğini de sevinerek belirtiriz.

11-12 Aralık günleri yapılacak olan TEKSTİL GENEL KURULU'nun yeni, soluklu, umutlu bir çalışma döneminin mustucusu olmasını dileriz.

Atilla Sav ciddi ve sorumlu

Dergimiz baskıya hazırlanırken, yeni ve son derece önemli bir hükümet buhranı doğmuş ve 11 bakan istifa etmiştir.

Gelecek sayımızda bu önemli olay ve sebepleri üzerinde uzun uzun duracağız. Şimdilik Tekstil Sendikası olarak çalışmalarını takdirle ve şükranla karşıladığımız ve ülkemizin en yetkili uzmanları olduğuna inandığımız 11 bakanın istifasından duyduğumuz üzüntü ve endişeyi belirtmekle yetiniyoruz.

Özellikle Çalışma Bakanı Atilla Sav'ın istifası bizleri son derece üzmüştür. Yıllar sonra Çalışma Bakanlığının başında tutarlı ve ciddi bir bakanı ilk defa görmek ten sevinç duymaktaydık.

Sayın Sav, bakanlığın başına geldiğinden bu yana işçiden yana, yüksülden yana ve namuslu sendika ve sendikacılıktan yana tutumu ve eylemleriyle hepimizin takdirini kazanmış ve ülkemizin ihtiyacı olan bakan tipine örneklik etmiştir.

YURT

12 Mart Muhtırasının oluşturduğu reformcu hükümet, muhtıranın öngördüğü reformlardan biri olan toprak reformu ön tedbirleri tasarısını yasama organına getirdikten sonra, egemen sınıf ve özellikle toprak ağalarına dayalı siyasal parti temsilcilerinin oyunları ile karşı karşıya geldiğini geçtiğimiz günlerde izledik. Hükümetin çekilmesine neden olabilecek bu oyunlar Türk Silahlı Kuvvetlerinin tâvîzsiz tutumu ve Sayın Cumhurbaşkanının sert mesajından sonra bozuldu ve hükümetin göreve devamı sağlandı.

Hükümetten çekilmekten vazgeçen ve reformları destekleme kararı veren siyasal partinin dönüşünde ve kararlarında içtenlik olmadığı için geçen sayımızda "su uyur yılan uyumaz." sözleri ile kuşkularımızı yansıtmak gereğini duymuştuk.

Çok geçmeden, kuşulanmakta haklı olduğumuz, toprak reformu tasarısının görüşüldüğü çoğunluğu eski iktidar temsilcilerinden kurulu alt komisyonda alınan kararla doğrulandı.

Hükümet toprak reformunun gerçek anlamda yapılabilmesi için alınması gerekli tedbirleri yansıtan tasarıyı gerçekten içtenlikle ve bilinçle hazırlamıştı. Tedbirlerden biri, Anayasanın yürürlüğe girdiği 1961 yılından sonra reformları yozlaştırmak için, yapılmış devir ve temliklerin geçersiz sayılmasını öngörüyor reformun çan damarı da burada toplanıyordu. Ta sarı olduğu gibi geçerse eğitimden yoksun bıraktıkları toplumun oylarından ağaların baskısı ile yararlanıp iktidar olmuş eski iktidar partisi yıkılmak tehlikesiyle karşı karşıya gelecekti.

Kimya-İş Sendikası'nın (90) gündenberi İbrahim Etem Ulagay İlaç Fabrikası'nda ilân ettiği grev başarıyla sürmektedir. Grev süresi boyunca işverenler grev kırmak için çeşitli oyunlara girişmişlerdir. Bu arada kendi ilaçlarını DEVA Fabrikası'nın laboratuvarlarında yaptırmak yoluna da gitmişler ve bu durum sendika tarafından mahkeme-ye tesbit ettirilmiştir.

İşverenin bütün oyunlarına rağmen, direnişleri ni kararlılıkla sürdüren İbrahim Etem işçilerinden Betül Aslan ile Naim Dönmez evlenmişler ve nikâh dairesinden çıkar çıkmaz soluğu grev nöbetinde almışlardır. Telli duvaklı gelin grev nö-

SEVERLİK SÖZLE OLMAZ!

1961 yılındanberi yapılan seçimler öncesi tüm siyasi partiler toprak reformu yapacağını programa almış ve kamuoyuna açıklamış olduğundan, ağalar reformların tüm tedbirlerini almışlardır. Görüşünde haklı ve kamuoyundan destek sağlamış olan hükümet yasama organlarında ağaların temsilcileriyle karşı karşıya bulunmak gibi büyük bir talihsizlik içindedir. Bu yüzden tasarının can alıcı noktası olan tedbirlerin 1961'den başlamasına ilişkin bölümü, 1971 olarak değiştirilince, komisyon çalışmalarını izlemekte olan Başbakan Ekonomik İşler Yardımcısı Atilla Karaosmanoğlu, "bu iş burada biter." demek zorunda kaldı. Yeniden bir hükümet buhranına sebep olacak gibi görünen bu olaydan sonra hükümet, henüz umudunu yitirmediği yasama organlarına, ağırlığını koymak üzere görevine devam etmek kararını verdi. Hükümetin karar ve görüşleri ile toplumun özlediği düzenin kurulmasını yasama organlarında savunmak zorunda bulunan Sayın Karaosmanoğlu'na "yalnız adam" tanımı yakıştırılmaktadır. Oy sa ki; milyonlarca topraksız köylü ve işçiden oluşan Türk toplumunun çıkarları için korku - susza savaştan bir devlet adamına yakıştırılan bu tanım doğru değildir.

Anayasanın öngördüğü reformları gerçek anlamı ile yapmak kararında bulunan tarafsız bir hükümet, yasama organlarındaki toplumdaki kopuk egemen sınıf temsilcilerinin karşısında demokrasinin gereği olarak güçsüz durumda gözükebilir.

Anayasanın sağladığı demokratik haklardan yararlanarak iktidar olduktan sonra ona saygısızlık gösterenlerin korkunç sonlarına geçtiğimiz yirmi yılda yaşayanlar tanık olmuşlardır. Anayasayı koruyacak, ona saygısızlık e-

denlere karşı koyacak güçte birçok demokratik kuruluşlar ve güçlerin bulunduğunu gözden uzak tutanlar her dönemde aldanmışlardır.

Toplumdan aldıkları güç ve yetkileri topluma karşı kullananlar bunu ne kadar ustalıkla yaparlarsa yapsınlar, gizleyemeyeceklerini, bilmek zorundadırlar.

Anayasanın öngördüğü ve 12 Mart Muhtırası'nın zorunlu kıldığı reformların başlangıcında çıkarılan bu güçlükler demokrasimizin geleceği için de tehlikelidir. Bunu görmezlikten gelenlerin yasama organlarında yerleri olmamak gerekir.

Bunu görmezlikten gelenler, kendi kuyularını kazdıklarını da görmek zorundadırlar. Toprak reformunun ardından, kamulaştırma, devletleştirme, eğitim, sosyal güvenlik, vergi, kooperatifleşmenin geliştirilmesi, tarım ve çiftçinin korunması, idari ve adli reformlar gibi birçok reformların yanısıra gerçek demokrasinin kurulması için yürürlükte bulunan Anayasa'ya aykırı yasaların düzeltilmesi gerekmektedir. Yasama organlarındaki görevliler tüm ulusun mutluluğu için çözüm bekleyen bu kadar sorun ortada dururken, kişisel çıkarları için bir avuç azınlığa dönük oyunlardan kaçınmak zorundadırlar.

Toplumun ezilmesinde mutluluk aramak yurtseverlik ile bağdaşmaz. Bunun için uyarıda bulunanlara kulak verirlerse kendileri için hayırlı olur. Yoksa kendilerine nasıl bir son hazırlayacakları bilinmez. Hükümetin kararlılık içinde bulunduğunu görmek huzur veriyor insana. Dileğimiz bu kararlılığın sürdürülmesidir. En ufak bir tâviz reformları yozlaştıracığından tüm emekler boşa gidebilir. Tâvizli bir reform yapılmaktansa hiç yapılmaması daha iyi olur.

12'LER ÇOĞALIYOR

Türk-İş'in açıkça işçi hareketine ihanet anlamına gelen Partilerüstü Sendikacılık anlayışına bir son vermek ve Türk-İş'e sosyal demokrat bir siyaset izletmek için bir süre önce, Türk-İş içindeki sendikaların başlattıkları ve "12'ler" diye bilinen hareket gittikçe genişlemektedir.

Kasım ayının son günlerinde Sapanca Gölü kıyısındaki Saraçoğlu tesislerinde toplanan 21 Türk İş Sendikası'nın yöneticileri 12'ler hareketi -

nin geliştirilmesi yönünde önemli kararlar almışlar ve mücadeleye devam etmeye, Demirosoy-Tunç ikilisinin oyunlarını boşa çıkarıncaya kadar da bu mücadeleye devam edilmesini kararlaştırmışlardır.

Aralarında ciddi bir örgütlenmeye girişen 21 sendika yöneticisi ilkin örgütlenme ve eğitim sekreterliklerini oluşturmuşlardır.

Ciddi bir çalışmaya girecek olan Örgütlenme ve Eğitim Sekreterliklerinin giderleri bu (21) sendika tarafından karşılanacaktır.

işçi ücretleri halâ donmuş olarak beklemekte, fiyatlarla yarışabilme olanağı kalmamaktadır.

Bilindiği gibi asgari ücret 19 lira 50 kuruştur. Ve yurdumuzda bu ücretle çalışan pek çok, binlerce ve binlerce işçi vardır. Bazı sendikaların olumlu çalışmalarıyla işverenler den bazı zamlar koparılmıştır ama, bu zamların oranı çok düşük olmuştur.

Daha doğru bir deyişle ihtiyaç maddelerinin fiyatları, ücretlerden çok hızlı yükselmiştir.

rilmektedir. O zaman yapılmış olan devalüasyonun etkileri şimdi artık iyice duyulmakta, zamlar zamları kovalamaktadır.

Maaşından başka geliri olmadığını açıklayan

KARAOSMANOĞLU:
"Fiyatlardan ben de rahatsızım,, dedi

Başbakan Yardımcısı, destekleme alımlarının değişeceğini söyledi

A NKARA, (HA) —
Başbakan Ekono-

Personel Kanununun çıkması ve bazı sözleşmelerle işçilerin ücretlerine küçük zamlar alabilmeleri, fiyatların yükselmesinin bir başka sebebi olmuştur.

LÂF KARIN DOYURMUYOR

Hükümet çevrelerinin bütün bu açıklamaları doğru olabilir. Hatta büyük ölçüde doğrudur... Ne var ki, bu açıklamalar işçilerin boş midelelerini doyurmamakta, soğuk gecekondualarını ısıtmamaktadır. İşçiler günden güne daha zor şartlar altında yaşamak zorunda kalmaktadırlar.

Erim'in onnesi de şikâyetçi:
Pahalılık fukaranın belini kırdı

İKTİDAR — 06/ Şubat/1971 de bir saygıya...

Bu durumun çaresi ise pahalılığın sebeplerini açıklamak olamaz. Açıklama hiç bir şeyi çözümlenememektedir.

Öte yandan pahalılığın önlenmesi de bu gün için pek mümkün görünmemektedir. Hele hele polis tedbirleriyle, ceza yazma tehditleriyle pahalılığın önlenmesini beklemek açıkça saflık etmek olur.

NE YAPMALI ÖYLEYSE ?

Pahalılık bir gerçek olduğunu göre, işçi ücretlerinin bu pahalılığı karşılayamadığı da bir başka gerçek olduğuna göre, durum ancak, bir tek şekilde çözümlenebilir:

İşçi ücretlerini yükseltmek ve pahalılığı çeresmesini, yükünü, daha varlıklı olan sınıflara kaydırmak.

Bunun dışındaki bütün çözümler, işçilere taşıyamayacakları kadar ağır yeni yükler yüklemek demek olacaktır. Bu ise önce haksızlıktır. Ve en önemlisi ise mümkün değildir.

Mümkün değildir, çünkü işçiler bugünkü ücretleriyle ancak yaşama kavgası verebilmektedirler.

Adı	1 yıl önceki FİYATI	Şimdiki FİYATI	Artış yüzdesi
Pirinç	450	575	% 30
Fasulye	500	700	% 40
Nohut	350	500	% 40
Beyaz Deynir	10.00	15.00	% 50
Beyaz Sabun	550	850	% 55
Süt	160	280	% 70
Soğan	75	125	% 66
Yumurta	45	90	% 100

Nitekim ülkemizin içinde bulunduğu olağanüstü şartlara rağmen, bugün yüzlerce fabrikada, binlerce işçi greve gitmek zorunda kalmışlardır.

HÜKÜMET VE İLGİLİLER NE DİYOR ?

Hükümet yetkilileri bir yandan katlanılmaz hale gelmiş olan ve gün gibi ortada olan pahalılık söylentilerini yalanlamakta, bunların, huzuru bozmak için maksatlı olarak çıkarıldığını öne sürmektedirler.

Öte yandan aynı kişiler hayat pahalılığının sebeplerini kendilerince açıklamaya çalışmaktadırlar. Böylece de hem pahalılığı reddetmekte, hem de sebeplerini açıklamaya çabalayarak varlığını kabul etmektedirler.

Bu açık bir çelişkidir.

NASIL AÇIKLIYORLAR ?

Yukarıda belirttiğimiz gibi, bir yandan hayat pahalılığı olduğu kabul etmeyen hükümet çevreleri ve ilgililer, öte yandan zamları ve pahalılığı açıklamaya çalışmaktadırlar.

Bu çevrelere göre pahalılığın önde gelen sebeplerinden biri piyasadaki para bolluğudur. Bu ilk bakışta yadırgatıcı bir düşüncedir ama doğrudur. Bugün Almanya ve öteki Avrupa ülkelerinde çalışmakta olan işçilerimiz yılda 500 milyon liraya varan miktarda döviz (yabancı ülke parası) yurda göndermişlerdir. Merkez Bankasında toplanan bu dövizlere karşılık, işçilerimizin ailelerine ödenmek üzere Türk parası basılmış ve dağıtılmıştır. Bu bir çeşit para bolluğu yaratmıştır. Ve kaçınılmaz bir şekilde fiyatları etkilemiş, yükselmelerine yol açmıştır.

Pahalılığın bir başka sebebi olarak da 1970 yılında Demirel Hükümeti tarafından yapılan devalüasyon (paranın değerini düşürme) göster-

BAKIRKÖY
ŞUBE
KONGRESİ
YAPILDI

BAKIRKÖY ŞUBE
KONGREMİZDE
ÇALIŞMA BAKANI
ATİLLÂ SAV'A
TELGRAF ÇEKİLDİ

Sayın Atillâ Sav
Çalışma Bakanı
ANKARA

Şubelerimizin yapılmakta olan kongrelerinin sonuncusu 14 Kasım 1971 günü Bakırköy, Burç Düğün Salonunda yapılmıştır.

Şube Başkanı Mülâyim Güdücü'nün bir açış konuşmasıyla başlayan kongrede, başkanlık divanının seçiminden sonra şube sekreteri Hasan Sevdican tarafından şube çalışma raporu okunmuştur.

Daha sonra işçi arkadaşlarımız söz almışlardır. Nâzım Öztürk, Mustafa Uzüm, Erhan Esentepe, Sabahattin Çayuşlar, M.Kemal Toprak adlı arkadaşlarımız, konuşmalarında işyerlerinde Teksif'in sürdürdüğü oyunların işyüzünü anlatmışlar ve işçilerin Tekstil Sendikası'nı benimsemelerinin nedenlerini açıklamışlardır.

Bu arada Sosyal Sigortalar Kurumu'ndaki düzen-sizlik ve aksaklıklara da değinen konuşmacılardan sonra kongre başkanlık divanına verilen bir önerge ile Çalışma Bakanı Atillâ Sav'a bakanlığının çalışmaları ile ilgili bir telgraf çekilmesi istenmiş ve istek oybirliğiyle kabul edilmiştir.

Şube Başkanı Mülâyim Güdücü'nün eleştirileri cevaplandırmasından sonra Genel Başkan Rıza Güven söz almış ve özetle şöyle demiştir:

"Az gelişmiş ülkelerde siyasetçiler seçimlerde vaat ederler, fakat seçimler geçer, hiç bir şey yapmazlar. Toprak reformu her seçimde 10 yıldır söylendi, fakat yapılmadı. 12 Mart'tan sonra gelen hükümet yapmak ister, ona da mâni olmaya çalıştıklarını görüyoruz. Biz işçiler olarak toprak reformunun eksiksiz kanunlaşması için hükümetin yanındayız. Eğitim reformu yapılmadığı için anarşist olaylar diye nitelendirilen olaylar başlamıştır, kanısındayım. Türk-İş, partilerüstü politika yutturmacası ile işçileri uyutmak istemiş, bunu kısmen de olsa başarmıştır. Hayat parçalılığı fukara halkı ezmektedir. Vasıtalı vergiler biz işçilere yüklenmiş, Anayasanın vergi adaletini öngören maddesine aykırı işler yapılmıştır. Sendikacılık anlayışımız, işçinin içinde ve işçi ile birlikte olmaktadır."

Rıza Güven'in konuşmasından sonra seçimlere geçilmiş ve Bakırköy Şubesi yönetim kuruluna MÜLAYİM GÜDÜCÜ, EROL YALÇIN, HASAN SEVDİCAN, MURAT AKIR, SABAHATTİN ÇAVUŞLAR, TURAN ŞAHİN, FERHAT UNALI, SÜLEYMAN RİZELİOĞLU, NEVZAT DELİORMAN, HMET ARDALI, MAHMUT ESAT UZDİL arkadaşlarımız seçilmişlerdir.

Daha sonra kendi arasında işbölümü yapan yönetim kurulu, Şube Başkanlığına MÜLAYİM GÜDÜCÜ'yü Başkan Vekilliğine EROL YALÇIN'ı ve Şube Sekreterliğine HASAN SEVDİCAN'ı getirmişlerdir.

Bakırköy Şube Kongremizin de yapılmasıyla bütün şubelerimizin kongreleri tamamlanmıştır.

Bakırköy Şubemizin yeni yönetim kuruluna, yeni çalışmalarında başarılar dileriz.

Özel sektör kesimindeki işverenlerin yanlarında çalıştırdıkları işçilerin ücretlerinden her ay kestikleri sigorta primlerini kuruma vermeyerek zimmetlerinde tutmaları ve istedikleri gibi işletmeleri, bu da yetmiyormuş gibi bir de bunların affını istemeleri, son yıllarda memleketimizde işçinin ve devletin sırtında oynanan haksız servet yapma ve vurgunculuk oyununun çok çirkin bir örneği dir.

Çalışma Bakanlığı makamına geldiğiniz günden, bugüne kadar bu ve buna benzer haksız ve kanunsuz taleplere gösterdiğiniz tepki 14.11.1971 Pazar günü Bakırköy Burç Salonunda toplanan iki binden fazla üyemiz tarafından büyük bir takdirle anılmış, mücadelenizde Tekstil işçilerinin sizinle beraber olduğunu ve teşekkürlerini size duyurmaya ittifakla aldığı bir karar sonucunu bizi memur etmiştir.

Bu vesile ile başarılar diler, saygılarımızı sunarız.

Tekstil İşçileri
Sendikası
Bakırköy Şubesi
Başkanı
SABRİ TIĞLI

İKİ YILIN ANILARI

"Dünyamızın yeniden yaratıldığı bu kaos içinde yaşayan bizler, bütün insanlığın aydın bir düşünce ve iyi bir düzene kavuşmasını hızlandırmak için benzeri birşeye hızla atılmak zorundayız. Ama bu ancak sorumluluktan kaçmamakla, kendimizden yüzde yüz emin olmakla gerçekleşebilir. Kendimizi körletmek, kendimizi tahrip etmek, kendimizi sarhoş etmek bu sorumluluk - tan kaçmaktır. Bu düzensiz dünyada her birimizin düzenli bir ödevi var. Her birimizin değerine birşey vermek sorumluluğu var. Ama ne verirsek ya da ne alırsak, tam bir aydınlık içinde üretilmeli, tam bir aydınlık içinde elde edilmeli. Aydın düşünce korkunun ölümlü demektir."

Bir kitaptan aktardığım yukarıdaki satırlar, Tekstil çatısı altında son genel kuruldan bu yana akıp gitmiş bir yılın olayların ansısını çanlandırdı. Ne denli sorumlulukları yüklenebildik, ne denli sonuçlar elde edebildik; ya da yaratabildik? Ne var ki, amacımız yeteneğimizi ölçüsünde insanlarla aydın bir düşünce ve iyi bir düzene kavuşmasıydı.. Dileğimiz buydu. İsterseniz övünme deyin, yüreğimizi çoğu kez öprer pi: "ettiren bu yoldaki inancımızdı.. Bu inancı ne ölçüde duyabildik ve de ne ölçüde aktarabildik? Bunun cevabını vermek, ya da hesabını yapmak için hem zaman erken ve hem de bize düşmez, sanırım.

İki yıl geldi geçti.. Anıları bir bakıma belleğimde, büyük pörçük de olsa.. Örneğin bir yaz günü, öğleden sonra Selimiye'de Rıza Güven'le gözaltındayız. Nedenini, doğrusu o an için biz de bilmiyorduk. Sıkıntılı diyeceğimiz bir geceden sonra, sabahleyin de yine nedenini kavrayamadan gökyüzüne, güneşe ve de özgürlüğe kavuşuyoruz.. Arabalı varupda simit yiyor, uyku akan gözlerimizle karşılıklı gülümsemeye başlıyoruz.. Aynı gülümsemeyi, Bakırköy'deki Emboy işyerinde, işçi kardeşlerimizin, bir gün süren haklı direnişinin başarıya ulaşması sonunda karşılıklı el sıkışarak ayrılırken de anıyorum.. Kocaman bir sorumluluk, yönetimin omuzlarına çakılmış.. Açık vermeyen yüz görünümüyle, aksaçlı (yakışık lılığını tamamlıyor ayrıca) Mülâyim Başkan koşup durmakta.. Kızlarımız büyük bir heyecanla sloganlar atıyor. Karşı sendikanın üçkâğıtçılığına karşı direnen, haklarını arayan Emboylu kızlarımız.. İşveren de Tekstil'in haklı olduğunu kabul ediyor, masaya yöneticilerle oturuyor ve sözleşmeye "hayırlı olsun" diyerek imzasını atıyor.. Bizlerle yüreği çarpan, sonuç alınsın diye çarpınan Aydın, Osman ve diğer kardeşleri-

miz var.. Ve sonuç alınıyor, başarı haykırıları sanki Bakırköy'de çınlıyor.. Çözülüyoruz, rahatlıyoruz; yorgun işçi kardeşlerimizin grupları arasından sıyrılarak, evlerimize dönüyoruz.

İki yıl.. Boşa mı geçti? Hayır! Çok şey öğrendik ve de öğretmeye çalıştık. Kısa da sürse bir eğitim çalışması yapıldı.. Eğitimin heyecanı yaşatıldı. Bugün şu posta - dan çıkacak kardeşlerimiz için şu şubeye yarın başka bir grup için başka bir şubeye koşuldu.. Şube başkanlarımız heyecanlı idiler, görevleri sınıflarının bilince kavuşması dileğiyle doluydu ve korkunç bir çaba içindeydiler.

Toplu sözleşmeler için didinmenin, koşuşmanın anıları da gözümüzün önünde... Önce yetki savaşları.. Sonra tüm yönetim kadrosu müzakerelere dalmış, sınıfları için, sınıflarının ekmeği için sözleşme masasında nefes ve sinir tüketiyorlar. Bir an geliyor ip kopmak üzere, bir an geliyor gevşemek üzere. Bir gerilim, bir boşalma.. Tüketen, sonra mutluluk vererek onaran anlar.. Grev oldu, olacak.. Nereden ve de nasıl da başlamalı? Ekmeği koparmak için en güçlü hangi yönden vurmali, hangi yönden yüklenmeli?.. Sonra bir de gözünüzü açıyorsunuz, imzalar atılmış, bitmiş herşey. Bu sona kavuşulacak mıydı? İnanamıyorsunuz ve o sarhoşluk da geçiyor; yeniden birbiri ardına işler, uğraşlar..

Adliye'de davalarını izleyen kardeşlerimiz. Biten bir davayla gülen yüzlerimiz, el sıkışmalarımız..

"Tekstil" 56 sayıdır yayınlanmış.. Onun da anıları var. Her çıkan sayı bizim için ayrı bir anı oldu.. Gereğinde katı eleştirileri karşımızda bulduk. Bir avuç insan bir-iki satırı okutmak için aslında didiştirdik.. "Yazını yazdın mı, şu haberi ko yalım mı, manşet ne yapalım?" Günlük işlerin içerisinde bunlara da zaman ayırmak gerekiyordu, daktilo başında arkadaşlarımız birşeyler yazmak için didiniyor; sonra dergi biçiminde olsun mu, olmasın mı, Aydın, yorgun gözlerle elinde emek verdiği dergisi, geliyor Sendikaya. Beğenilecek mi, beğenilmeyecek mi kuşusu var içinde. Övgüler.. Sonraki sayıda düzeltilmesi gereken şeyler, öneriler ve diğerleri. Genel Sekreter bağıriyor: "Bu dergiyle iddialıyım ben, akkadaş!" Hani zevkten neredeyse dört köşe.. Genel Başkan, mutlu bir gülümsemeye konuşmaları izliyor..

İşte böyle.. İki yıl geçti.. Tanık olduğumuz ve olamadığımız çalışmalarla, konuşmalarla..

Bir dahaki dönemde birlikte oluruz, ya da olmayız; bu tatlı anıları hep taşıyacağız kafamızda... Şimdilerde toplanmakta olan genel kurulun, insanlığın aydın bir düşünce ve iyi bir düzene kavuşması için dünyadan daha iyi, yarına umutla bakan kararlara varacağı inancındayız..

Başarı dileklerimizle...

İNCELEME

sanayileşmek kolay değildir

Aklı pek ermemekle birlikte, ille de memleket sorunları üstüne söz etmek isteyenlerin sık sık kullandıkları bir söz vardır: "Türkiye bir tarım ülkesidir, öyleyse tarıma önem vermek gerekir."

Bu söz baştan aşağıya uydurma, üstüne üstlük cahilce bir sözdür. Önce bir ülke için, "bu ülke tarım ülkesidir.", bir başka ülke için de, "Bu ülke sanayi ülkesidir" gibi yakıştırmaların, hiçbir anlamı yoktur.

Bu konuda ancak şu söylenebilir: Bir ülke yok sulsa, gelişmemişse, o ülkede tarım ağır basar.

Gelişmiş, ilerlemiş ve zenginleşmiş ülkeler mutlaka sanayileşmiş ülkelerdir. Sanayileşme az gelişmişlikten kurtulmanın sonucu ve sebebidir. Bu yüzden, "Türkiye bir tarım ülkesidir, bu yüzden tarıma önem vermek gerekir" gibilerden sözlerin, "Türkiye yoksul bir ülkedir ve yoksul olarak kalmalıdır" demekten farklı bir anlamı da yoktur. Gerçek bir yurtsever, ülkesi tarım ülkesi olarak kalmışsa, bundan üzüntü ve hatta utanç duyar ve ülkesinin bir an önce bir sanayi ülkesi olması için savaşır. Yurtseverliğin bir anlamı da budur.

PEKİ, NEDİR SANAYİLEŞME ?

Bugün ülkemizde, hele İstanbul'da bir sürü fabrikanın bulunduğu bir gerçektir. Üstelik bu fabrikalar gün geçtikçe artmaktadır. Hem de gittikçe yenileserek, büyüyerek, daha ileri tekniklerle çalışır bir hale gelerek.

Aynı durum İstanbul dışındaki bazı şehirlerimizde de aynıdır. Bugün İzmir, İzmit, Adapazarı, Eskişehir, Elâzığ, Adana gibi illerimizde yüzlerce fabrika vardır ve bunların sayısı gün geçtikçe artmaktadır.

Acaba bütün bu fabrikalara bakarak, "Türkiye, sanayileşmiş bir ülkedir" diyebilir miyiz? Diyemeyiz. Oysa bir çok insan böyle düşünmektedirler. Gittikçe çoğalan fabrikalara bakıp, keyifli keyifli, "İşte ülkemizde fabrikalar çoğaldı, daha da çoğalacak. Demek ki biz artık sanayileşmiş bir ülke olduk" demektedirler.

Bu düşünce de temelinden yanlış ve tutarsız bir düşüncedir. Bir ülkenin sanayileşmesi fabrikalarının sayısı ile ölçülmez.

Gelecek sayılarımızda uzun uzun anlatacağımız bu konuda şimdilik şu kadarını söylemekle yetinelim:

Bir ülkeye sanayileşmiş diyebilmemiz için, o ülkede makine yapan fabrikaların kurulmuş olması mutlaka ve mutlaka gereklidir. Daha başka bir deyimle, sanayileşmek demek MAKİNE YAPAN FABRİKALARI YAPAN FABRİKALARIN KURULMASI demektir.

Böylesi bir sanayiye de "ağır sanayi" denir.

OTOMOBİL YAPAN FABRİKALAR NEDİR ?

Bu söylediklerimizi bir örnekle noktalayalım: Bugün ülkemizde otomobil, kamyon, cip, traktör yapan bir çok fabrika vardır, yani yukarıda söylediğimize göre "makine yapan fabrikalar"... Fakat, Türkiye'de "otomobil, kamyon, cip, traktör yapan fabrikaları yapacak fabrikalar" yoktur.

İşte bu yüzden Türkiye'ye sanayileşmemiş bir ülke diyoruz.

BÜTÜN BU FABRİKALAR NEYİN NESİ ?

İyi güzel ama, ülkemizde pek çok fabrika var. Buralarda binler ve binlerce işçi çalışıyor... Bütün bu fabrikalar ne oluyor? İşte bu sorunun cevabı bizi "montaj sanayii" denen şeyin ne olduğunu anlamaya götürür.

Sanayileşmemiş ve geri kalmış ülkeler, çoğu zaman, gelişmiş, sanayileşmiş, zengin ülkelerin sömürü alanlarıdır. Kendi ülkelerinde sanayileşmeyi tamamlayan ülkeler gözlerini ve istahlarını bizim gibi yoksul ülkelere yöneltirler. Bu yoksul ülkelere, hammadde deposu, ucuz emek deposu gözüyle bakarlar. Ve sermayelerini o ülkelere doğru yola çıkarırlar.

YABANCI SERMAYE

Amerika ve Avrupada yuvalanmış olan, uluslararası bir nitelik kazanmış olan büyük sermaye, bol kâr getiren, çok üstün teknik bilgiyi getiren ve başka ülkelerin imal edemeyeceği kadar bilgi ve teknik yetkinlik isteyen esas malları, kendi ülkesindeki fabrikalarda yapar. Bugün, dünya, uluslararası sermaye, kendi ülkesinde de daha çok kimya sanayiine, elektronik sanayiine dediğimiz (teyp, radyo, telsiz, çok hassas ölçü aletleri, sayaçlar, elektronik beyinler, büyük fabrikaların elektronik aksamı, gelişkin silâhlar yapan sanayi) ve motor sanayiine ağırlık vermişlerdir. Dikkat edilirse bu cesit sanayiler

mamulleri pahalıdır ve bütün ülkelerin birinci derecede ihtiyaç duydukları mallardır.

Buna karşılık çok fazla ustalık istemeyen, ham maddeye dayanan ve ucuz emek gerektiren malların yapımını kendi ülkeleri yerine, gelişmemiş ülkelerde kurdukları fabrikalarda yapmayı tercih ederler.

PARASI BENDEN; EMEĞİ, HAMMADESİ SENDEN

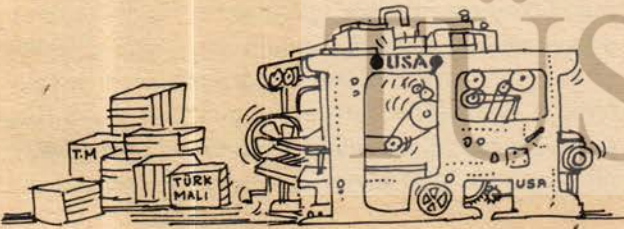
Bugün yurdumuzdaki fabrikalara bakarsak, hemen hepsinin hammaddesinin yurdumuzda kolayca elde edilebilen ve Avrupa ve Amerika'ya göre ucuza maledilen hammadde olduğunu görürüz.

Sözgelimi kendi işkolumuz olan Tekstil'e bakalım. Tekstil fabrikalarının kullandığı pamuk ve yün Anadolu'da bol bol elde edilen maddelerdir. Gene bu işkolunda uzun boylu ustalık istemeyen işçiler çalışabilmektedir. Köyden yeni gelmiş, çocuk denecek yaşta kız işçiler bu işkolunda iş bulabilmekte ve verilen işi de bas-bayağı becerebilmektedirler. Çünkü yaptıkları, makinelerin başında durup ipliğin düğümlenmesine dikkat etmek, makinenin aksamadan çalışmasına nezaret etmekten ibarettir. Bir arıza olduğu zaman da ustabaşığı çağırırlar, olup biter.

Şimdi, uluslararası sermaye, pamuğu, yünü Anadolu'dan satın alıp taa, kendi memleketlerine kadar taşımaya kalksa ve orada oldukça ustalasmış, bu bakımdan da ücretleri yükselmiş olan kendi işçilerini çalıştırmaya kalksa, bayağı pahalı bir yatırım yapmış olacaktır. Bu bakımdan, Türkiye'ye dış yardım adı altında borç verip, yani sermaye gönderip, böylesi fabrikaların Türkiye'de kurulmasını sağlarsa, kendi daha kârlı olacaktır.

Daha kârlı olacaktır, çünkü, böylelikle kendisi, Türkiye'de kurulacak olan tekstil fabrikalarının ihtiyacı olan makineleri, yani tezgâhları, motorları, dokuma, tarak, boyama, apre makinelerini imal etmek ve bunları Türkiye'ye satmak olanağına kavuşmuş olacaktır. Üstelik kendi yaptığı bu maddeleri rekabetten uzak bir şekilde istediği fiyatla satma fırsatı da vardır.

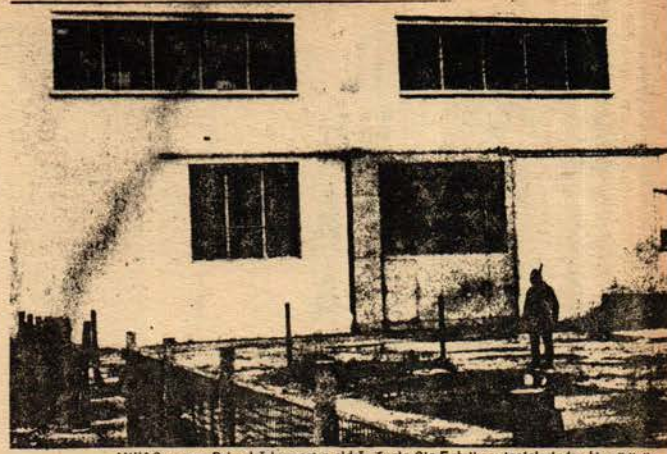
İşte bu yüzden gelişmiş ülkeler, sanayileşmiş ülkeler, Türkiye gibi az gelişmiş ülkelerin, ya sanayileşmeden kalmasını isterler, ya onların yalnızca tarım ürünleri yani hammaddeler imal eden ve gelişmiş ülkelerin yaptıkları mamul mallara pazar olarak kalmalarını sağlamaya çabalarlar.

İşte sanayileşmiş ülkelerin amacı ve işte sanayileşmemiş bir ülkenin görünümü ve kaderi budur.

Bu kadere rıza gösterip, "tarım ülkesi olarak kalmalıyız" diye naneler yumurtlayıp gününü gün edenler, yurtseverlik dersinden kesinlikle sınavta kalırlar.

Gerçek yurtseverlik bir anlamda yurdunun sanayileşmesi için mücadele etmek demektir de..

Millî Savunma Bakanlığı'nın satın aldığı Tuzla Cip Fabrikası tesislerinden bir görüntü

işte bir örnek

Tuzla'da kurulu WILLYS Cip Fabrikası, bir süre önce işçilere yol vermiş ve ardından fabrika kapanmıştır. Amerikan Şirketi ile yapılan anlaşma ve ortaklık ile kurulmuş olan bu fabrika yabancı sermaye ve montaj sanayiinin ülkemizdeki en açık örneklerinden biridir.

Ne var ki, başka çıkarıcı guruplar da, bu arada cip işini görecektir Dodge ve Ford marka araçları ithal ederek bu pazara girmişlerdir. Bunun sonucu olarak da Tuzla'daki Willys Fabrikası umduğu satışları yapamamış ve umduğu kârı elde edememiştir.

Makine Kimya Endüstrisi'nde yuvalanmış bazı açık gözler ile elele veren cip fabrikası sahibi Verdi Biraderler, pazarlığa oturmuşlardır. 12 Mart'dan önce yapılan bu pazarlıklar kestirmeden sonuçlanmış ve fabrikanın Makine Kimya Endüstrisi Kurumu gibi resmi bir kurum, bu pazarlıktan akıllara durgunluk verecek bir kazık yemişi ve fabrikayı tam 78 milyon liraya almaya karar vermiştir.

Bereket bir kaç yurtsever insanın uyarısı ile durum Büyük Millet Meclisi'ne getirilmiş ve çıkarıcılar çetesinin bütün gayretlerine rağmen bu son derece zararlı pazarlıktan cayılmıştır.

Hevesleri kursaklarında kalan sermayedarlar da çaresiz susup oturmak zorunda kalmışlardır. Aradan günler geçmiş, 12 Mart gelip geçmiş ve koca fabrika, kaptısı kilitli olarak adeta çürümeye terk edilmiştir.

Yüzlerce işçinin alınteriyle kurulmuş olan bu millî servetin çürüyüp gitmesine göz yummayan kişiler, son günlerde yeni bir anlaşma zemini aramaya başlamışlardır.

Millî Savunma Bakanlığı tarafından yürütülen görüşme ve pazarlıklar kısa zamanda sonuçlanmış ve ayrı fabrika aradan bir kaç ay geçmesine rağmen yalnız ve de yalnız 44 milyona Millî Savunma Bakanlığı tarafından satın alınmıştır.

Bir fabrika nasıl oluyor da bir kaç aylık zaman içerisinde önce 78 milyon, sonra da 44 milyona pazarlık edilebilmektedir?

Aradaki 34 milyon lira gibi kocaman bir fark doymak bilmeyen patronların kursağına gitseydi bunun sorumluları utanmaya - cıklar mıydı?

çalışma rapo

TEKSTİL
İŞÇİLERİ
SENDİKASI
ÇALIŞMA
RAPORU

Sendikacılığın daha uzun bir sürede gerçekleştirmesi gereken ikinci amacı, emekçileri sınıf bilincine kavuşturarak demokratik yoldan siyasal iktidara ağırlığını koymasını sağlamayı öngörür. Bu sorun gerçekleştirilmedikçe emekçilerin anayasanın öngördüğü, insana yaraşır yaşama koşullarına kavuşma olanağı yoktur. Toplumun tüm değerlerinin yaratıcısı emekçilerin insanca yaşamasını sağlamak için yapılacak çalışmalar kutsaldır. Bu çalışmalara, işçilerin ekme ve özgürlük uğruna kurdukları örgütler yabancı kalamazlar. Böylesine çalışmalara girmeyen sendikacıların yaptıkları da sınıfsal ihanetten başka biçimde tanımlanamaz.

Uygar toplumlarda bireylerin siyasetten uzak kalabilecekleri düşünülemez. Siyaset, yönetim biçimlerinin tartışılması ve devlet gücünün ele geçirilerek istenilen biçimin uygulanması olduğuna göre, işçinin ya da çiftçinin evine aldığı ya da alamadığı bir kilo tuzdan kibritine kadar herşey siyasete girer. Devleti yönetenler toplum çıkarlarına dönük bir yönetim biçimi getirmişler, emeğin gerçek değerini vermişler, işçinin, çiftçinin ve memurun insana yaraşır bir konutta oturması, insanca beslenmesi, eğitimi, giderek tüm ihtiyaçlarını olanaklara göre sağlamışlarsa, görevlerini yapmışlar demektir. Bunlar yapılmamış, yapılmak ta istenmiyorsa, siyaset, başka bir deyimle, yönetim,

başka bir grubun çıkarlarına dönük işliyor demektir. İşçi, yaşama kavgasını sürdürmek zorunda bir canlı olduğuna göre, nasıl ekmeğine yabancı kalamazsa, siyasete de yabancı kalmaz. Kapitalist toplumlar, biri, üretim araç ve gereçlerini elinde bulunduran ve adına «İşveren» dediğimiz kapitalist sınıf, diğeri de, emeğini satarak yaşamaya çalışan adına «Emekçi» dediğimiz iki sınıftan oluşur. Bu iki sınıfın çıkarları her zaman çelişmektedir. Kapitalistler, emeğin değerini oluşturduğu varlıklarını çoğaltmak için uğraşırlar. Bu uğraşı içinde ister istemez emeğin değerini tam vermezler. Emekçiler de, emeğin karşılığını tam olarak almak için çaba gösterirler. Bu iki sınıftan hangisi daha çok siyasete ağırlığını koyar, daha açık bir deyimle yönetimi eline geçirirse, ekmeğin, konutun, giyim, giderek tüm değerlerin dağılımını düzenlemek hakkını kazanır. Bunun doğal sonucu olarak ta, bu yetkilerini kendi sınıfının çıkarlarına kullanır.

Egemen sınıfın iktidarda bulunduğu az gelişmiş ülkelerde devleti yönetenler işçi sınıfının siyasî bilince ermesini engellemek için siyaseti çirkin gösterirler. Bunu başaramazlarsa yasaklamaya kalkarlar. Bilirler ki, emekçiler siyasî bilince ererlerse kendilerine dönük toplum düzenini kurmak için devlet gücünden yararlanacaklardır.

Bu bakımlardan kişisel çıkarları için partiler üstü sendikacılığı savunan ve yaşamak için egemen sınıflarla işbirliği yaparak onların oluşturduğu siyasî partilerden bir kaç millet vekilini yasama organlarına göndermeyi yeterli sayan sendikacılarla bizim sendikacılık, giderek dünya görüşümüz bir değildir.

Devleti tanımlayan en önemli nitelik, toplum adına bireylere hükmetmek ve toplumdan aldığı yetkilerle yasalar koymaktır. Bu yetkinin ele geçirilmesi için yapılan eylemlerin adına da

undan seçmeler

siyaset denmektedir. Daha açık bir deyimle siyaset, devlet gücünü ele geçirenlerin toplumu yönettikleri kurallar bütünüdür.

Örneğin; «**hayat pahalılaştı**» dediğimiz zaman siyasete karışmış oluruz. Hayat pahalılaştı sözcüğü, yönetimin bozukluğu, hükümetin, belediyenin görevlerini gereği gibi yapmadığı, toplumla gereği gibi ilgilenilmediği anlamını taşır. Daha açık bir deyimle, devlet yönetiminin eleştirisi yapılmış olur. Kısa tanımı ile siyaset budur.

Türkiye'nin böylesine bir düzende kalkınma olanağı yoktur. Günümüzde kapitalizm, en son aşaması olan emperyalizme dönüşmüştür. Bugüne değin, Türkiye, uluslar arası sömürden büyük zararlar görmüştür.

Emperyalizmin iş birlikçileri, kâğıt üzerinde de olsa anayasayı engel olarak görmüşler ve onu değiştirmek için iç ve dış sömürünün temsilcisi siyasî partileri desteklemişlerdir.

Giriş bölümünde de belirttiğimiz gibi anayasamız sosyal devlet ilkesini benimsemiş ve topluma dönük bir düzen kurulmasını öngörmüştür. Oysaki; geçen 10 yılda egemen sınıfı oluşturanların siyasî temsilcileri anayasanın öngördüğü düzene karşı tüm olanakları ile karşı çıkarak Türkiye'yi bir kavram kargaşalığı içine sokmuşlardır. Bu kargaşalık biraz da düzen değişmesinde en büyük etken olması gereken örgütlerin yapısal değişim istekleri arasındaki çelişkilerden ileri gelmiştir. Temeldeki çatışma aslında ekonomiktir. Bize göre alt yapı kurumlarının, başka bir deyimle üretim ve tüketim ilişkilerinin toplum yararına dönük biçimde düzenlenmesini isteyenler devrimci, başı bozuk

düzende kişisel çıkarlarını bulanlar ve düzenin değişmesini engellemeye çalışanlar da gerici kesim olarak gözükmektedir

Sendikamızın temel amacı toplu iş sözleşmelerinde hiç taviz vermeden üyelerimizin hak ve çıkarlarını en iyi biçimde gerçekleştirmektir. Bu sonuca grev yapmadan varabilmek en büyük arzumuzdur. Bizim bu tutumumuz bazı çevrelerce yadırganmakta ve sömürülmektedir. Biz grev hakkını bazı çevrelerin düşündüğü gibi amaç olarak tanımıyoruz. Bizim için grev hakkı amaca ulaşılması için gerektiğinde kullanılacak bir araç ve en son başvurulacak etken bir silâhtir.

Genel Başkan Rıza Güven ve Genel Sekreter Yunus Kara çalışma raporunu inceliyorlar.

Bu silâhın gelişi güzel kullanılması sendika yöneticilerine onur kazandırmış olabilir. Bu yüzden bazı kesimler grevci sendikacıları çok beğenir görünürler. Ne varki işçinin parası ile oluşan grev fonlarını hoyratça harcamak ve işçileri gereği yokken, maceraya sürüklemek her sendikacının kolayca yapabileceği eylemlerdir.

Gerçek sendikacılık, grev sonucunda oluşacak toplu iş sözleşmesini grev silâhına başvurmadan başarabilmektir.

dış
olaylar
ve
türkiye

AMERİKAN YARDIMI BİTİYOR..

Amerika Birleşik Devletleri aşağı yukarı , 1940-45 yıllarından bu yana dünyanın çeşitli ülkelerine dış yardım adı altında yardım etmektedir. Bu yardımların esas amacı, yardımlarla kendilerine bağladıkları ve borçlu hale getirdikleri ülkeleri pazar olarak kullanmak, onlara hükmetmektir. Ancak bu durum Amerika'nın her zaman çıkarına işlememektedir. Son yıllarda ekonomikalanda büyük zorluklarla yüzyüze kalan Amerika, dış yardımları azaltarak, içinde bulunduğu çıkmazdan kurtulmak istemektedir.

Tabii bu durumun görüşmeleri Amerikan Senatosunda yapılmaktadır. Ve Amerika Senatosu da dış yardım programlarının uygulanmasını sağlayacak olan kanun tasarısını reddetmiştir.

Bu olay bütün dünyada hayretle karşılanmıştır. Amerika'nın bu tutumu özellikle bizim gibi kendisinden yardım almakta olan ülkelerin hükümetlerini zor duruma düşürmektedir.

Senatonun aldığı bu karar ayrıca Amerikan Cumhurbaşkanı Nixon'u da zor durumda bırakmıştır. Çünkü alınan kadar, Nixon'un yürütmekte olduğu dış politikayı da çok etkilemiştir. Yani artık bu alınan karardan dolayı Nixon, geri kalmış fakir ülkeleri istediği gibi politikası içine alamayacaktır. Onlara çeşitli vaadlerde bulunamayacaktır. Karar Amerikan Senatosunun bütün tarafından alınmıştır. Amerikan Senatosundaki bütün guruplar bu kararın alınmasında birleşmişlerdir. Tutucu, gerici Senato üyeleri bu şekilde bir kararın alınmasını uygun görürlerken, Çin'in Birleşmiş Milletler'e alınmasını protesto etmek istediklerini açıklamışlardır. Amerikan Parlamentosunun ilericisi kanadını meydana getiren liberaller ise, yardımların kesilmesi yönünde oy kullanarak Amerika'nın Vietnam'da sürdürdüğü haksız savaşını protesto etmişlerdir. Ayrıca alınan kararlarla Amerika'nın anti-demokratik (demokrasiyi çözünecek yok eden) ve faşist yönetimleri des-

teklemesinde böylece engelleneceğini belirtmişlerdir.

Alınan kararlar 1972 yılından itibaren Başkan Nixon'a 2 milyar 900 milyon (yaklaşık olarak 45 milyar lira; yani Türkiye bütçesinin bir buçuk misli) dağıtma hakkını veren kanun tasarısı reddedilmiştir.

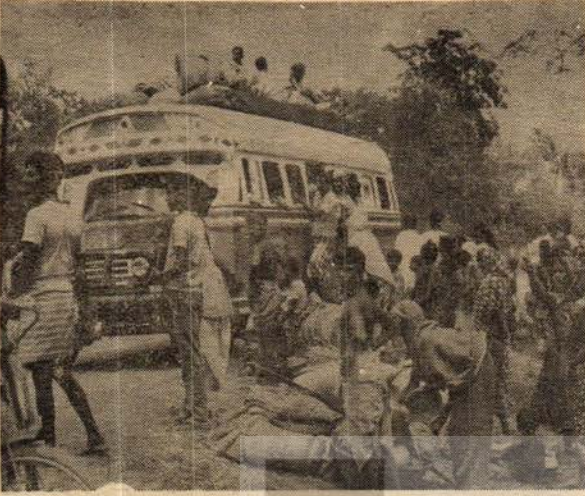
Amerikan Senatosunun aldığı bu karara karşı ilk tepki Başkan Nixon'dan gelmiştir. Başkan kararı alan senatörleri "sorumsuz davranmak, politika bilmemekle" suçlamıştır. Nixon'dan sonra bu konuda görüşünü açıklayan Amerika Birleşik Devletleri Dış İşleri Bakanı William Rogers de, alınan kararı beğenmediğini belirtmiştir. Rogers kararın çok zamansız alındığını ve Amerika'nın dış politikasına bir darbe olduğunu söylemiştir.

KARAR KİMLERE TESİR EDER

Alınan bu karara göre Amerika'nın dış yardımı kesilirse, bundan en çok geri bırakılmış ülkeler etkilenir. Yani biz ve bizim gibi Amerikan yardımlarına göre politikalarını, yatırımlarını düzenleyenler bu durum karşısında yeni bir yol aramak zorunda kalırlar. Politikalarını bugüne kadar Amerika'ya bağlamış olan ülkeler bundan sonra kendi başlarının çaresine bakacak, yeni çareler düşüneceklerdir. Bunun için dünya politikasını etkileyici kararlar alınacaktır.

KARAR ÜLKEMİZE NASIL TESİR EDER ?

Amerikan Senatosunun aldığı bu kararla ülkemize 1972 yılına kadar yapılacak olan yardımlar değişmeyecektir. 1972 Haziran ayından itibaren yapılması düşünülen 40 milyon dolar (6 milyar lira, yani bütçemizin beşte biri kadar) yardım yapılmayacaktır. Böylece o güne

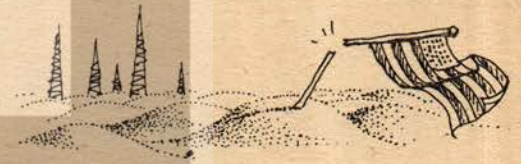
Hindistan ve Pakistan arasındaki sınır çatışmaları, sonunda savaşa dönüşmüştür.

Çok yoksul iki ülkenin birbirine düşmeleri dünyada üzüntü uyandırmıştır.

Büyük devletlerin pazarı durumunda olan ve hergün binlerce çocuğun açlıktan ölmekte olduğu Hindistan ve Pakistan Savaşı, dergimiz baskıya girdiği sırada gittikçe genişleyerek devam ediyordu.

AMERİKA'NIN WIETNAM POLİTİKASI DEĞİŞİYOR

Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Richard Nixon, son yaptığı basın toplantısında, bu yıl Vietnam'daki Amerikan askerlerinin sayısını 135 bine indireceğini açıklamıştır. "Savaşın Vietnamlaştırma politikasına ağırlık vereceğiz" diyen Nixon (Nikson), dış yardımın askeri giderlerin Senato tarafından kısıtlanması üzerine değiştirmek zorunda kaldığı Vietnam politikasının yeri hedeflerini şöyle açıklamıştır: "...bu düşmanın faaliyetlerinin artması anlamına gelmemelidir. Kararımızdan böyle bir sonuç çıkarsa tepkimiz daha da şiddetli olacaktır. Böyle bir durumda hava kuvvetlerimi düşmanı bombalayıp, sindirmekte tereddüt etmeyecektir."

Görüldüğü gibi Amerika'nın yeni politikası kendi askerlerini Vietnam'dan çekmek ve Kuzey ve Güney Vietnam diye ikiye böldüğü Vietnam halkını birbiriyle çarpıştırmaktır. Ve Güney Vietnam'da zorla iktidara getirdiği aşak yöneticiler sayesinde bunu başarabileceğini umut etmektedir. Ancak Nikson, kendi çıkarları uğruna çarpışan Güney Vietnam kuvvetleri zor duruma düşerse, yeniden işe karışıp Kuzey Vietnam'ı bombalamaktan çekinmeyeceklerini de açıklamaktan geri kalmamaktadır.

Ne varki cesur Vietnam halkının sürdürdüğü vatançı savaş, artık geri dönüşmez bir şekilde Amerika'nın ve Amerikancı aşak kuvvetlerin yenilgisine doğru gitmektedir.

kadar ülkemizde yeni bir politikayla durumun düzenlenmesi gerekmektedir.

Amerikanın dış yardımının kesilmesi askeri yönden çok daha büyük bir mâna taşımaktadır. Amerikan yardımlarıyla elde edilen birçok askeri teçhizat ve silâh bize verilmeyecektir. Zaten çok büyük maddi imkânlar isteyen bu silâhların yapılması için ve onları yapacak tesislerin kurulması için büyük gayretler sarf edilmesi gerekecektir.

SONUÇ

Bütün bu kötülüklerine rağmen Amerikan yardımının kesilmesi ülkemize ve bize benzeyen ülkelere büyük bir fayda sağlayacaktır. Bu yardımlar kesilince ülkemiz ekonomisi daha bağımsız hale gelecektir. Kendi yağımızla kavrulduğumuz için kendi dertlerimizi halletme yolunda daha köklü davranışlar göstermemiz gerekecektir. Ondan bundan yardım almadan kendi imkânlarımızı en iyi değerlendirmemizin delemi gelmiş olacaktır.

YİĞİTAV

Ürdün Başbakanı Vasfi Tal, Birleşik Arap Cumhuriyeti'ne yaptığı bir gezi sırasında Arap gerillâları tarafından Kahire'de öldürüldü.

"Kara Eylül" örgütüne bağlı oldukları açıklanan gerillâların, Vasfi Tal'ı, Arap gerillâlarına karşı yürüttüğü karşı politika yüzünden idama mahkûm ettikleri ve bu kararın şimdi infaz edilmiş olduğu belirtilmiştir. Kara Eylül örgütünün idam listesinde şimdi Lübnan Kralı Hüseyin de var.

Gerillâlar Birleşik Arap Cumhuriyeti güvenlik kuvvetleri tarafından tutuklanırken, çeşitli Arap ülkeleri ve örgütlerden çok çeşitli biçimde tepkiler geldi. Bazı ülkeler ve teşkilâtlar olayı şiddetle kınarken, Filistin Kurtuluş Hareketine bağlı gerillâ örgütleri, tutukluların bir an önce bırakılmalarını istedi.

Olay, İsrail ile olan çatışmadan dolayı zaten gergin olan Ortadoğu'daki siyasi havayı da son derece sertleştirmiştir.

AVRUPA'DA BUNALIM BÜYÜYOR

Türkiye'den binlerce ve binlerce kadın ve erkek nafakalarını çıkarabilmek, Türkiye'deki fukaralıklarından kurtulabilmek için yurt dışına gitmişlerdir. O kadar ki bazı köylerimizde erkeklerin sayısı iyice azalmış, köylerin nüfusu neredeyse yarıya inmiştir. Yurtdışına giden işçilerimizin büyük çoğunluğu Almanya'ya gitmişlerdir.

Amerika'daki bunalımın sebeplerinden

Geçen sayımızda Almanya başta olmak üzere, bütün Avrupa'yı kaplayan ekonomik bunalım yüzünden Almanya ve öteki Avrupa ülkelerinin, oralarında çalışan işçilerimize yol vereceğini açıklamıştık.

Gerçekten de kısa bir süre içinde durumun ciddiyeti bütün Türkiye'de anlaşılmiş, hükümet tedbirler almaya çalıştığını açıklamış, basın yaygarayı basmıştır. Ne var ki, bütün bunlar Avrupa'da çalışan işçilerimizin derdine esaslı bir merhem olamamıştır.

GÖÇ ETMİŞLERDİ GÂVUR ELLERİNE

Almanya ve öteki Avrupa ülkeleri Türk işçisi kabul etmeye başladıktan sonra Türkiye'nin hemen her tarafından binlerce ve binlerce in-

Yurtdışında bu kadar işimiz başlarına gelecekleri kara kara düşünerek beklemekte iken şu anda bile halâ yurtdışına gitmek için sıra ya giren işçilerimizin sayısı bir milyonu geçmiştir.

Açıkça görülüyor ki, binlerce yıldır insanları doyuran koca Anadolu toprağı bakımsızlık tan, ormansızlıktan iyice yorulmuş, üstünde yaşayanları doyuramaz hale gelmiştir. Çıkarıcılar ve sömürücüler çetesi her türlü ilerici atılımı engellemiş, reformları kösteklemiş ve insanlarımızın anayurtlarında barınmalarına imkân bırakmamıştır.

Ve işte gâvur ellerinde ekmeğ parası bulmak için en kötü şartlar altında çalışmayı göze alan işçilerimizin kader günü gelip çatmıştır. Avrupa ülkeleri, büyüyen ekonomik bunalımı önleyebilmek için bütün yabancı işçi isteklerini kesmişlerdir.

Gurbette... Nafaka peşinde...

san sıraya girmiştir. Gidenlerin ardından gene binlerce ve binlerce kişi daha sıraya girmiş ve Almanya ve öteki ülkelere giden işçilerimizin sayısı kısa zamanda çığ gibi büyümüştür. Üstelik bu insanlar yalnızca bir kaç şehirden değil, hemen bütün Türkiye'den gitmişlerdir.

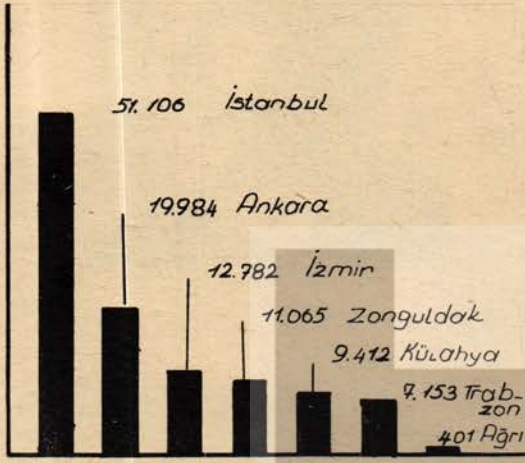

KENDİ İŞÇİLERİNE DE KIYIYORLAR

Avrupa'nın ekonomik bunalım içine düşmüş ülkelerinin işçilere karşı takındığı tavır yal-

nız yabancı işçilere değil, kendi işçilerine de yönelmiştir. Almanya'da ve öteki ülkelerde bir çok büyük firma üretimi düşürmüşler ve işçi ücretlerinde hiç bir artışa yanaşmayacaklarını açıklamışlardır.

Oysa Avrupa'yı sarmış olan bunalım kısa zamanda fiyatları da etkilemiş ve Avrupalı işçiler de -bizimki kadar olmasa bile- pahalı -lıktan yakınmaya başlamışlardır.

GREV.. GREV.. GREV..

Özellikle Almanya'da Volkswagen, BMW, Siemens, Krupp, Opel gibi otomobil ve elektronik fabrikalarının işçileri, patronların ücret artışına yanaşmaması üzerine grev kararı almışlardır. Bunun üzerine bu dev şirketler de lokavt kararı almakta gecikmemişlerdir. Böylece Avrupa'nın dev şirketleri ile dev sendikaları arasında amansız bir mücadele başgöstermiştir.

ATLA KATIR TEPİŞİNCE

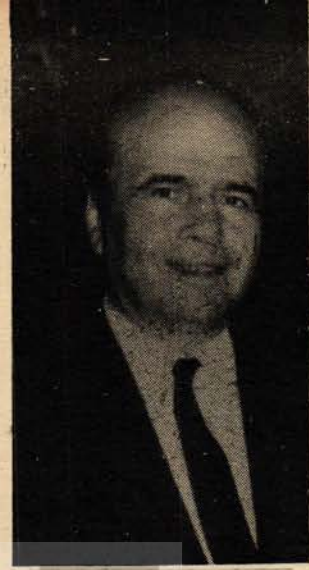
Avrupa'nın dev sendikaları ile dev şirketleri ücret meseleleri yüzünden kapışmışlardır ama, olan bizim işçilerimize olmuştur. Çeşitli ihmaller sonucu Avrupa'da sendikasız, sigortasız, hatta bazan kaçak olarak çalışan işçilerimiz, grev kararı alındıktan sonra Alman ve öteki Avrupa sendikaları tarafından sahipsiz bırakılmışlardır. Örgütsüz bir işçinin kolayca yenilecek bir kişi olduğu bu olayla iyice açığa çıkmıştır. Daha şimdiden Almanya, Hollanda, Danimarka ve Belçika, yabancı işçilere ve özellikle Türk işçilerine istedikleri kadar izin alabileceklerini söylemeye başlamışlardır.

Ayrıca bu devletlerin hükümetleri, işçilerin iki yılını dolduranlarının sözleşmelerinin bozulmasına ve bir daha yenilenmemesine ilişkin kararlar almaya başlamışlardır.

SONUÇ OLARAK

Önümüzdeki günlerde şiddetini daha da arttıracak olan Avrupa'daki ekonomik bunalım, etkisini pek yakında Türkiye'de de duruymaya başlayacaktır. Avrupa'dan dönen işçi kardeşlerimiz burada iş bulma meselesinde binbir türlü güçlüklerle karşılaşacaklar ve tabii ki bulmaya caktlardır. Bu da zaten hepimizin belini bükten, her türlü cesur direnişi engelleyen işsizlik canavarının daha da büyümesi demek olacaktır.

Hükümet bunun tedbirini almak zorundadır. Geç kalınmış olsa bile almak zorundadır. Aksi takdirde ülkemiz, Avrupa sermayesinin bunalımlarının ceremesini acı, hem de pek acı çekecektir.

Seyfi Demirsoy Nerede?

Türk-İş büyük, çok büyük bir örgüttür. Bu örgütün genel başkanı da o derece önemli bir yerde demektir. Türkiye'nin bugünkü durumu ise ortadadır. Siyasal ve ekonomik bunalımlar işçilerimizi, halkımızı kasıp kavurmaktadır. Böylesine önemli günlerde, önemli bir işçi örgütünün önemli bir başkanının işinin başında olması, ülkesinin dertlerine bir çare bulmaya çalışması gerekir.

Oysa Türk-İş Genel Başkanı Seyfi Demirsoy, şu anda, Amerika'dadır. Orada işçi sorunlarıyla ilgilenen gene sözümdür.

Oysa çok önemli Sayın Başkan şu anda Amerikanın, plajları ve kumarhaneleri ile ünlü zenginlerin eğlence yeri sayılan Miami'dedir.

Biz bu habere ekleyecek bir şey, bu konuda da söylenecek herhangi bir söz bulamıyoruz.

İŞÇİ DÜŞMANI

SENDİKACILIKTAN

BİR ÖRNEK DAHA

Adana'da çalışan binlerce tekstil işçisinin dertlerine çözüm bulmaktansa, patronlarla elele işçiyi dövdürtmek yolunu seçen Teksif şimdi de asılsız ihbarlarla hem işçi kardeşlerimizi ezmeye çabalamakta, hem de sıkıyönetim makamlarını yanıltmak gibi suçları işlemektedir.

Genel Başkanımız Rıza Güven'in GES-İŞ Sendikası'nın davetlisi olarak Adana'ya gitmesinden iyice ürken Teksif'çiler, Rıza Güven'in Adana'dan dönüşünden bir kaç gün sonra aralarında konuşan beş işçi arkadaşımızı gizli toplantı yapıyorlar diye ihbar etmiş ve yakalatıp adliyeye sevkedilmelerine sebep olmuştur.

Gölgesinden bile ürker hale gelen Teksif'in asılsız ihbarla başlarına çorap örmeye çalıştığı Ramazan Beyaz, Mehmet Yıldırım, Mehmet Boysal, Fevzi Yılmaz, Bekir Sıtkı Öztekin adlı işçi arkadaşlarımız, adliyede bu asılsız ihbarı yapan işçi düşmanı sendikacıları sert bir dille suçlamışlar ve Teksif'in ihanetlerine karşı işçilerin aralarında konuşmasından daha olağan bir şey olamayacağını, bunun gizli toplantı sayılmayacağını belirtmişlerdir.

Güney Sanayi'de çalışmakta olan işçi arkadaşlarımızın, sendika başkanını devirmek istedikleri iddiasıyla ihbar edilmeleri, sendika içi demokrasiyi, Teksif'in nasıl anladığının açık bir belgesidir.

KIRMIZI YEL

Biz, oralarda sıçmayı unutmuştuk Hakim Beg. Yiyeceğimiz yoktu ki bokumuz beslene. Kıtık, dişini bize geçirmiştir yanı. Güneşimiz buluttan çıkmaz. Felek, göğülen yerin arasına germiş canımızı. Gene de gevrek çilemiz kopmaz ortadan.

Hakim Begimiz, sen bili misen kırmızı yel nedir, ne degildir? Ben anlamışam ki bilmiy-sen. Bizim Muğdetli'yi çok sever oldu mübarek. Eskilerde esmezdi emme, musallatı iki yıldır çökmüş, tepemize.

Şimdik ben, lâfın dabanından başlayam da üstünü tireye kurban.

Ekmeğin tohumunu torpağa atması heç zorumuza getmiy. Kış tükenir, torpak, çimini pür gibi vurur yüzüne. Ekin olmaya yüzü yakın... Başlar gardaşlanmağa. Bir kökten bir tutam sap çıkıy. Zatan sekilerimizin huyuna kurban. Aldığı emanete hıyanatlık etmiy. Ekinin kökü olur safi kamış. Sıpayı çeksen, gösetmez oliy. Gayrı tasanın kendi durmaz bizde. Sevinişiriz ki, mahsül berâkâtı tuttu diye. Bizde kursak var da hayvan kısmında yok mu belliysen? Onlarıki samanına, bizimki tenesine ansır.

Kelleleri, teze kılçığını gösetir; besbelli arkasından çiçek uçuracak. Ardından tenesi de sütlenecek. Gün olur dervan döner, bildircinların ötme zamanı da gelir... Ula bir de döner bakarık ki, kırmızı yel esmeye başlamış. Hele sen sor ki, sebebi nedir? Vallah bilmemiş heç kimse sebebini. Nerden besleniy, gözü nere, heç bulmamışık. Solak solak üfüriy ki Beg, ben nasıl anlatam. Harman tozu gibi ince sıvanıy, tozuna değmedik yer kalmaya.

Ahan kıtlığı o yel, kendi içinde taşıy ha. Bizim hökmümüz öyle olmuştur. Bir kere ckinin yarpağı oliy sersefil. Kırmızı küfe kesmiş gibisine. Yarpağının üstüne canlı konan sinek, ölü kaliy. Şıra tökülmüş gibi, sanırsan, sakız ha. Başaklar köreliy. Tenesini havaya savuriy-san, boş havayı delip de düşemiy. Bakmışsan yelle bir olup savuşmuş.

OSMAN ŞAHİN

Bu sayımızda sizlere yeni bir hikâyeciyi tanıtıyoruz. Osman Şahin, adını geçen yıl T.R.T.'nin düzenlediği kültür ödülleri, Hikâye Büyük Ödülü'nü alarak duyurdu. Mersin'in Arslanköy'ünde doğan ve ilk eğitimini köyünde yapan bu arkadaşımız daha sonra köy enstitülerinde okuyarak eğitimine devam etti. Yoksulluk ve zorluk içinde eğitimini tamamlayarak öğretmen oldu. Sonraki yıllarda Siverek, Fırat yörelerinde ki aşiret köylerinde öğretmenlik de yaptı. Kendini halkına ve halkının mutluluğu yolundaki mücadeleye adanmış Osman Şahin'in bu sayıda geçen yıl birincilik kazanan hikâyesini sunuyoruz. Arkadaşımızın hikâyesinin bu yıl Yılmaz Güney tarafından filmi de çevriliyor. Bundan sonraki sayılarımızda yine işçi, emekçi arkadaşlarımızın ve halkın güzel gelecekleri uğruna yazan arkadaşlarımızın sanat ürünlerini sunmaya devam edeceğiz.

Biz heç biçmeyiz böyle ekini, Hakim Beg. Neden dersen, tohumunu bile geri vermez. Eline, harman dibinden başka ne geçer belliysen kurban?

Şimdik sen gene sorkine, bu hâl, kaç yıl kalmış başımızda? İkki yıl, Begimiz, ikki yıl. Muğdetli'de durulacak günümüz azalmıştır. Herkes canını atıy, Sivereg'e, Helvan'a... Esah işin kendini ariyeler. Emme, ben Muğdetli'den göçmemişem. Şimdik hakçası budur. Kabiristanımızın yeddi kat torpağı benim atalarımın karılmış. Nassıl bırakam da, gidem?

Açlık, canı yanında taşıy. Yakıştırmam yürek soğutmasın emme. Hüda, can taşıyanın bir tepesini, bir de kıcını delip koyvermiş. Tepeden lokma sokiysan, altından fıskı çıkıy. De-

mem odur ki, lokmaylan bokun arasını Cenabı Allah, yiyecek için yaratmış. Öyle değil midir?

Dedik, «Ule içimizde kalem bilen, gören var. Sivereg Hökûmatına, Urfa Hökûmatına name yazak, duyurak halımızı. Belkim bir arka-layanımız olur. Sivereg'in Hökûmatından bir dayıra adamı gelmiştir, yel zamanı. Adına Müvendiz mi, ne, deyiler. Dışarıda atımızı, içeride çulumuzu çekmişik altına. Mahsülâtı bir eyice gezdirip, gözüne göstermişik. Ekinimize bakıp demiştir ki, «Bu kırmızı yel değildir...» Durakalmışık. Veeell... deyikine; «Bu kınacıktır...» Eyi, Müvendizimiz, senin dediğin ola. Çarası ne? Demiş, «Hökûmata duyurma vaktiniz gecikmiş... Süvalinizin çarası şimdik yoktur. Bir iki sene sekilerinizi ladasa koyasız ki dinlenerler. Mirkobu kırıla...» O vakit de bizim hesabımız tükenir, kökten kırılık, demişik. Gene baş sallayıp deyi ki; «Ben bir de Hökûmatın ekin dayırasına rapor yazam. Size belkim tohumluk tene verirler...» Ula be Allahın adamı, sen gendi Hökûmatıyın adamısan. Duyurmana hacetin ne?

Velhasıl, Hökûmatın gücü, koltuğumuza ağır taş koymuştur. Ne yapak? Kışın önü görünmeye başlamış. İçeri dara, dışarı kara kesecek. İçimizin havası zatan kelleşip duriydi Hakim Beg.

Vallah kurban, biz çok ot yemişik. Eşkisi oliy, acısı oliy. Tuza bas, elinde ovala, ye. Bazı bazı Fırat'ın balığını da kollamışık. Emme kışları, kolayı yoktur, Fırat'ın. Çok boğulan olmuştur. Ademoğlunun gene dili var, konişiy, ya davarımız, sığırımız ne yapa? Derisiylen kemiği arasında etleri durmaz olmuştur. Bizi sorarsan karnımız kursağımıza değmiş. Açlık meğerkim bizi ne çok aramış da habarımız yokmuş. Dilimiz demiş; ula şu hayvanları kes kes, ye... Kıyametin ucu görükmüş. Heç olmazsa eti kursağını, gönü ayağını ılıştırır. Olmiy, Hakim Beg, olmiy. Ekmeğimiz onların tırnağı ucunda. Biz her dayım helâli öperik...

Ben sebep olarak tüfengimi satmışam. İçim büzülmüştür. Rahmetli babam, bana kaç kat söylemişti ki «Satmayasın...» diye. Açlık Babamı geçmiştir yanı...

Köyün değirmanı vardır, Fırat'ın kenarında. Buğday öğütmeyi unutmuştur. Taşın dönüşü nohut ilen mercimeğe ayarlanmış.

Pötürge'de, Gerger'de mısır koçanı bol oliydi. Her bir çuvalına vermişem, bir tilki posti. Getirmişem yüklerle... Hele sor ki, yalnız sen mi getirmişsen? Ben değil, Muğdetli'de herkes getirmiştir.

Hakim Begim, sen bilir misen koçan ekmeği ne tattadır? Ben anlamışam ki bunu da bil-

SANAT İHTİYAÇTIR SİLAHTIR...

Sanatın en önemli yararı, bir mücadelenin silâhı olmasıdır. Biliyoruz ki dünyada insan var olalı beri insanla tabiat arasında bir mücadele sürmektedir. Ve biliyoruz ki insanlar toplumlar halinde yaşayalı beri, insanlar arasında bir mücadele süregelmiştir. Yani mücadele, insanların yaşama kavgasında, doğa ile; insanca yaşama kavgasında ise insanların kendi arasında -gerici güçlere karşı- verilen bir kavgadır. İşte, sanat bu mücadelenin en önemli silâhlarından biridir. Nasıl ki ilk insan, mağarasının duvarına amansız düşmanı canavarın resmini çizmiş, karşısında yaktığı ateş çevresinde dönerken, ortak bir türkü çağırmış, bunlarla gücünü bilemiş, yaşamının kavgasını sürdürmüşse, toplumsal düzendeki insan da, ezenlere, sömürücülere karşı her zaman mücadele etmiş ve bu mücadelesinde sanatıyla güçlenmiş, bilenmiştir.

Sanat mücadeleden yeşermez ve mücadeleye güç taşımazsa sanat olma özelliğinden yoksundur. Bir Karacaoğlan'ı Karacaoğlan yapan, devrinde halkın mücadelesini dile getirmesi, ona güç taşımasındandır. Oysa aynı devirde padişahlara şarkılar yazan, iltifatlar düzen nice kişiler vardı. Ve tarihin karanlıklarında kaybolup gittiler.

Sanatın bir yararı da, insan beynini yaratıcı kılmasında, insana yüce değerler taşımasındadır. Mücadeledeki insana umudu, kahramanlığı, zafer uğrunda savaşmanın anlamını taşıyan, şefkati, dostluğu, yiğitliği dile getiren sanat, elbette tutucu-gerici güçleri, kısacası, halk düşmanı güçleri ürkütecektir. Ve sanattan ürken gerici güçler tarih boyunca onun yaygınlaşmasını engelleyici tedbirler aramışlardır. Bunun bir sonucu, olarak, halkın değerlerini yozlaştırıcı ürünleri, sanat adı altında piyasaya sürmüş, umutsuzluğu, çıkmazı, acıyı benimsetici kendi değerlerini halk arasında yaygınlaştırmaya çalışmışlardır.

Oysa halkın mücadelesi bağrında umudu ve kahramanlığı taşır. Ve halk, mücadelesinden yeşeren sanatla beslendikçe de zafere daha güçlü adımlarla yürüyecektir.

miysen. Bak, onu da anlatam: koçanı tokmaklan ezmişem. Muğdetli'de herkesin işi olmuş koçan ezmek. Güneş doğar, bakar biz koçan ezerik. Küt küt. Batarken döner bakar ki gene biz koçan ezerik. Taham değil emme, kuru kursak hatırı. Ezileceek, ezilecek... taşın dibinde döğülmesine sıra gelir. El değirmenlerimiz döner, otuz iki damarımız kiriş olmuş aç-

Koçan unu diri oliy, hamura gelmez. Hele tandıra tav heç olmaz. Arvadım, nohudunan mercimek katmıştır. Süpürge tohumu da tuzu biberi. Isırganla, yonca, yarpız otu kaynatıp, suyunu sıkmıştır, otunu hamuruna atmıştır. Sebebi, hamuru eyi tuta, ele gelince dağılma-ya. Hamurun rengi olmuştur safi yeşil. Tandıra çalmışız. Ekmeği olmuştur kapkara. Tadı yavan, tuzlu. Ağzımız, damağımız cılk yara olmuştur. Puturak çığniysen sanki. Çağalarımın ağzi hepten ulmuş... Puturak ne mi? Sen heç

dağ - bayır görmemişen mi Hakim Beg? Di- kendir ha, diken...

Kabiristanımız, kazmaylan küreği yanında tutmuştur. Açlık, bizim Muğdetli'nin çağalarını almıştır ilkin. Sonra sırasını getirmiştir ihtiyara, düşküne. Öyle bir iş ki, komşu komşuya kabirde yardım edemez olmuştur. Çünküm, herkesin birer - ikişer ölüsü ard - arda gelmiştir. Şükür siye, Allah bir dileğimizi bol vermiş. Ölü yumaya suyumuz kıt degil. Fırat, başımızın ucundan akıp gedi.

Benim kirvem vardı, adı Hamza. Şimdik rahmetli olmuştur. Onun adını öperem. Bana demişler ki bir gün, «Hamza damında yatıy, hastadır...» Getmişem yanına. Kirvemın ağzında tükürüğü böyümüş. İstifra ediy ki, yeşilin alâsı... Teni alaf kimin yanıy, Vay kirvem, bu halini nereden almışsan? diye sormuşam. Deyi ki, «Baldıran kökü yemişem...» Hamza, bu meredi biz de yemişik... Sendeki başka hâl olmaya? Baldıranı sıcak küle gömmeden mi yemişen?.. Heç kimse arayıp bulamamıştır sebebini. Ne malûm, gelincik kökü yemediği, belki de ağulu haşarat yemiştir.

İlkin okunmuş tuzlu kül yalatmışam. Sonunda, samanlıktan kırk ayak bulmuşam, ezip, suyunu içirmişem. Gece bırakıp, sabah gelmişem ki kirvem Hamza, yoktur. Ula Hamza, nere gettin?..

İkki kış, böyle geçmiştir üstümüzden, Hakim Beg. Tezeğimiz ataş almiy, bulguru unuttuk, kazanımız kaynamiy. Bir de gördük ki, bir tutam canımız, göğsümüzde sıkışıp, kalmıştır.

Başımız cıvlamıştır, kellikten. Gırtlak yoksulayınca tepemizdeki saç bilem alniy. Emme velâkin arvadımın karnı iki de bir dümbek gibi kabariy. Ula, kızıkurt duta seni, nedir böyle üstün kuru, altın şişiy? Deyi ki; «Senin sidiğindir, ha!»

Ora çarpıldık, bura çarpıldık, sonunda gene imdadımıza Şih yetişti kurban.

Şükür siye, sekkiz tene çağamın heç birisi telef olmamıştır emme, gene de muskasız insan, susuz balığa benzer, Hakim Beg. Baktım lokmamız cip azalmıştır, hem canlar, hemin de torpağımız için bire karşı iki muska yaptırım, dedim.

Uzak yollar çekmiş beni. Elimde bir kese buğday tohumu. Şihlara okutam da öyle ekem, dedim. Zülkefil ziyaretına varmışam. Şihının adı Feytullah'tır. Duası ulu, tılsımı minareyi aşar. Ayak tozunun yetimi olam onun. Ziyaratın önü, ardı mahşeri toplamış kendine. Derdini çeken gelmiş, kimin cini varsa düşe...

Şihım, sakalına kına çekmiş, gözüne sürme. Ben, ezelden zeynine ayan olmuşam. Örgenmiş adımlı. «Resul'du senin adın değil mi?» diye sormuştur. Hemin vallah, hemin billah çok sevmiştir beni. Karşısında ruhum dumana tutulmuştur. İçime sıcak sıcak bir şeyler akmıştır. Başımın üstünde abdest tasını gezdirmiştir, üç sefer. Gövdem düşünemez olmuştur. Ahiretin korkusu bedenimi sarmıştır. Sormuşam; yelin hikmeti nedir? Tenimiz kanı unuttu. Açlıktan iliğimiz kurudu. Demiştir ki; «Emeğinize fesat saçanınız böyük. Tüm ümmet tövveden yana kısırlık etmiş. Hele sen, Resul adınla, adı verilene çekmişken, sadaka ahidini unuttmuşsan...» Dilini öperem Şihım emme, bizim rızkımız hep böyle parça - pünçük mü gelecek? Düşünmüştür ve de ağlamıştır. «Göriysen, ne hale geliyem, yüzüyüzden...» demiştir.

Tohumun içine ziyaret torpağı katmıştır. Dizinin altında bir gece bekletmiştir. Söyleşişu ki, «Yelin aslı tenenin içindedir.» Avucuna kırk tene sayıp, bunları tişiylen kırıp yemiştir. Sonra, «Açlık yorulmuştur... Zahirin çok olacak. Abdestsiz ayağımı sekinc, avucunu kesene değdirme. Yeddi kere tarlana etraf dolaş, ortasında namazını kılasın. Hicap etme. Rahmet gırtlığınızdan geçecek... Yalnız, Cenabı Allah'a kaniyin hasını akıtasın...» demiştir.

Dönmüşem Muğdetli'ye. Bakam görem ki damda ölen - kalan yok. Anlamışam, şihımın kölgesi üstümde... Şükür şihları yaratan Allah'a, Hakim Beg.

Tükürmüşem avucuma, geçmişem sekimin başına. İşimin ucunu eyi beslemişem. Hem güz çifti koşmuşam, hem yaz. Sana nassil anlatam... Bir ekin olmuş... Sanırsan ki azmış.

Yağmur üstten, torpağın kendi alttan ekinin boyunu çekiyler. İkinin üsiyeti bir tutmuş. Fırat gibi taşmış tarlamda. Yılan girse sökmez olmuş. Sapından tut, başağıylan adama dayak çeksen çekilir. Muğdetli'de ekinin tümü böyle. Kırmızı yel haşa huzurdan bok yemiş. Tırpanı vurmuşam ekinin beline. Bellersen ki Fırat'ın kenarında kamış biçiyisen. Hışır hışır...

Ambarımız, kuyumuz safi buğdaylan dolmuş. Harmanın bilem hakkını bırakmışam, kurt-kuş gelip nasiplene. Karıncanın, sıçanın ocağına pençe pençe tene tökmüşem. Tüm mahlûkatın karnı doymuştur yanı Hakim Beg. Emme, şıhımın benden istediği, kanın hasını da unutmamışam ha!

Düşünmüşem, düşünmüşem, ula, bu kanın hası ne ola ki? Nassıl bir can alam ki, Allah'ın adına boy çıka? Malımın gücü yetmez buna. Külahımı önüme alıp, düşünmüşem. Kaç sefer akıl sökmüşem. Zeynime kanım çıkmaz olmuştur. Ahiretin gölgesi zatan beni almış altına. Bir gün oturuyam damımın önünde, Arvadım çağasını emziriy. Diğerleri oynaşıyler. Emişen çağamın adı da Hamza'dır. Kirvemini adını koymuşam. Arvada demişem, ula, bizde çağa sürriylen. Biri eksilse diğerlerinin gölgesi var. Ha Fırat almış birini, ha açlık... Allah, dar zamanımızda arzailini bize göstermemiştir. İstese, tümünü bir solukta yerle bir etmez miydi? Arvadım demiştir, «Hee, özün doğru söylüy.» Öyleysen Hamza'yı ver, kurban edem. Arvadım çaldı. «Essah mi konuşıysan?» Dedim, hee... Cuvap vermiy. Yüzü kırılmış. Ağlamasını da getirmiş. Vermişem köteği beline beline. Sövuşmemin tümü ona olmuştur. «Ula, Allahtan kork, kıtlığın zamanı geldiğinde sen dememiydin, şunlardan bir kaçının sofradan boğazları çekilse. İşin gücüm ne, pok yiyen, gene doğurursan. Sidiğimi, Allahtan ne hakla sakımsan?...»

Kapmışam kucağındaki uşağı. Bir gün aç, bir gün susuz komuşam ki kursağındaki dünya malı eriyeye. Değirmanın suyunda abdest alıp, çimdirmişem. Harmanın ortasına çekip, namazını kılmışam. Gözünü bağlamışam. Hizasını kibleye verip, bıçağımyı çalmışam, Hakim Beg...

ELEKTRİK SİGORTASI NE İŞE YARAR ?

Elektrik sigortası, ev elektrik tesisatımızın fedaisidir. Evimizin tesisatının bir yerinde

ELEKTRİK SİGORTASI NE İYE YARAR ?

Elektrik sigortası, ev elektrik tesisatımızın fedaisidir. Evimizin tesisatının bir yerinde kontak olunca veya prize bağladığımız araçlar - dan biri bczulunca o koldaki tellerden normalin çok üstünde elektrik akımı akar.

Akan normal üstü akım, aktığı telleri ısıtarak, onların etrafındaki plâstik muhafazayı önce kavurur, sonra da eritir. Tesisattan dumanlar fıskırır. Ve belki de binbir zahmetle bir araya getirdiğimiz eşyalarımız, evimiz, fabrikamız yanar.

SİGORTA BİZİ NASIL KORUR ?

Sigortanın gövdesine vidalanmış bulunan kapağı çevirdiğimizde, kapak ile beraber fişek de elimizde kalır. İşte bu parça sigortanın en önemli kısmıdır. Fişegin içinde veya sarıllı olarak üstünde ince bir tel vardır. Ve evimize giren elektrik bu ince telden geçerek dağılır. Tesisatta kontak olunca veya bir makinede zorlama olunca kuvvetle akım akar dedik. Bu akım sigortadan da geçiyor demektir. Ve tesisattaki teller kavrulacak kadar ısınmadan sigorta teli ısınır ve ince olduğu için erir. Elektriğin yolu kesilir. Akım akamaz olur. Tesisat ev ve içindeki insanları tehlikeden kurtulur. Demek ki sigorta fişeginin üstündeki tel sıcaklıkla eriyerek, tesisatı korur.

ELEKTRİK SİGORTASI NASIL BAĞLANIR ?

Elektriği olan evlerde oturanlar sigortayı bağlamayı çeşitli yollardan öğrenirler. Fabrika dan öğrenirler, babasından öğrenirler. Yani her yiğidin bir yoğurt yemesi gibi, herkesin bir sigorta bağlaması vardır. Biz burada en basit ve en iyi netice veren sigorta bağlama yolunu göstereceğiz.

Sigortanın kapağının çevirerek çıkarırız. Kapak içindeki fişegi bir elimize, uygun incelikte bir tel öbür elimize alırız. Fişegin madeni olan başının hemen arkasında Resim (1) de görüldüğü gibi teli burarak sıkırız. Sonra Resim (2)'de görüldüğü gibi teli fişek başının alınından dolastırılarak gereriz. En sonra da telin ucunu, fişek arkasındaki deliğe sokarız. Telin bolluğunu, teli burarak alır, sonra fişegi önce deliği girmek üzere kapağa sokar, kapağı da sigorta gövdesine vidalarız.

SİGORTAYI KALIN BAĞLARSAK NE OLUR ?

Bazı insanlar, sigortaları sık sık atınca, sigortaya kalın tel bağlarlar. Kalın tel bağlayınca başımıza her türlü falâket gelebilir. Tel kalın olunca, akan akım sigorta telini kolay kolay eritemez, bu sefer tesisatı eritir. Veya kısa devreli bir makine varsa o da tehlikeye düşer. Çünkü kalın tel erimedikten sonra sigorta vazifesini yapamaz.

Kalın tel başımıza belâ, ince tel de sık sık eridiğinden bizi çok uğraştırıyor. Ne yapalım ? Uygun kalınlıkta tel bağlıyalım.

Erimeyen ince tel en güvenli yoldur. Ev için saç telinden biraz kalın tel yeter. Unutmalı ki. SİGORTANIN ATMASI. ATMAMASINDAN DAHA

GÜLBÜŞÜN

NEŞ'E KAVGANIN MUSİKİSİDİR

TELGRAF

Mişon'la Salamon bir kumaşçı dükkânı açmışlar. Birinci ayın sonuna doğru kara kara düşünmeğe başlamışlar. Çünkü gelen, giden müşteri yok. Kirayı nasıl ödeyecekler, sermayeyi nasıl kurtaracaklar, evlerini nasıl geçindirecekler? Böyle kara kara düşünürlerken, bir gün kapı açılmış. İkisi birden ayağa fırlayıp müşteriyi karşılamışlar. Müşteri kumaşları raftan indirip baktıktan sonra birini beğenmiş ve sormuş:

— Bundan sizde kaç top var ve metresi kaç?

Mişon'la Salamon 20 top kadar olduğunu söylemişler ve pazarlık başlamış. Üç aşağı, beş yukarı derken anlaşmışlar. Müşteri «Tamam!» demiş.

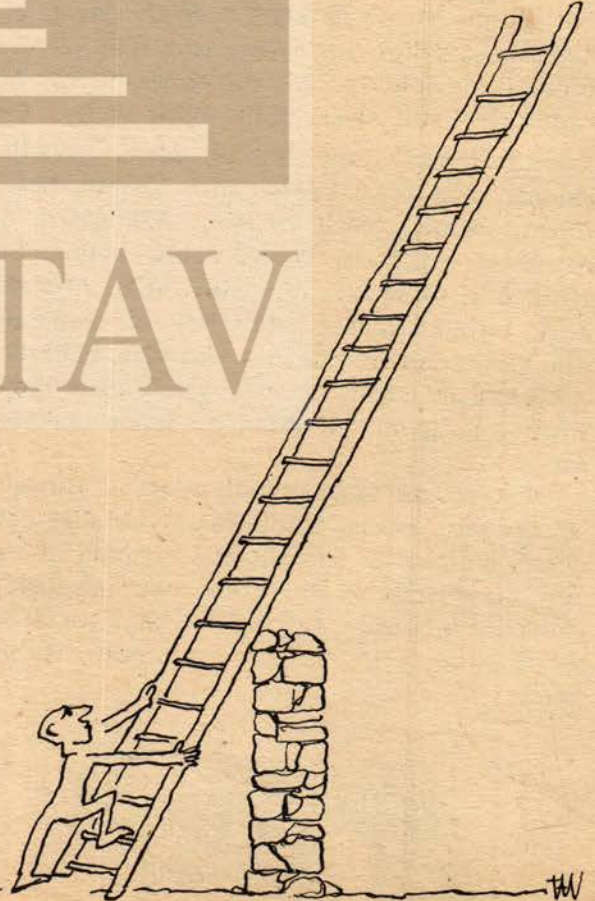
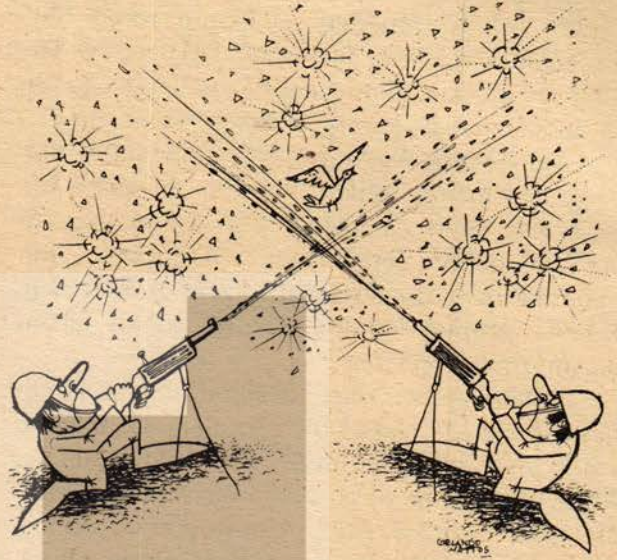
— Yirmi topu da alacağım. Ben bir fabrikanın personel şefiyim. İşçilere elbise diktireceğim. Eğer yarın saat 12'ye kadar benden bir telgraf gelmezse kumaşları paket yapmağa başlayın. Telgraf gelirse alamayacağımı bildirmiş olacağım.

Ertesi gün, Salamon'la Mişon dükkânı heyecan içinde açmışlar. Saat 11 olmuş, 12 olmuş, 12.15 olmuş telgraf filân yok. İkisi birden «Ya Allah!» deyip kollarını sıvamışlar ve kumaşları paket yapmağa başlamışlar. İlk büyük satışlarını yapacaklar. Derken tam saat yarımında postacı kapıyı açmış ve «telgrafı» diye bağırması. İkisi de donup kalmışlar. Telgrafı almağa cesaret edememişler. Postacı sonunda kızmış «Alın yahu şunu!» diye bağırması:

— Sizinle mi uğraşacağım.

Salamon son bir gayretle telgrafı almış ve elleri titreyerek açmış... Ortağı da büyük heyecanla ona bakıyormuş. Salamon telgrafı bir çırpıda okumuş ve bağırması:

— Müjde Mişon, gözümüzü aydın, baban ölmüştü!

PAHALILIK

Nedim

«AÇIK OTURUM»